

## PERSBERICHT

### Headline: 'Nieuw Europees en Zuid-Amerikaans onderzoek naar bossterfte, klimaatverandering en ontbossing in de Amazone start in oktober.'

*'De snelheid van ontbossingen in de Amazone is over de afgelopen 6 jaar gestaag afgenomen, maar het lijkt erop dat die afname dit jaar gestopt is. Ontbossing is niet de enige bedreiging voor de Amazone. Computermodellen suggereren dat deze tropische bossen ook door klimaatverandering zelf met afsterven bedreigd worden. Omgekeerd spelen de bossen ook een belangrijke rol in het reguleren van het klimaat, regenval en Zuid-Amerikaanse watervoorziening. Worden de Amazonebossen, hun wateren, klimaat en maatschappij de komende decennia werkelijk bedreigd met afsterven als gevolg van klimaatverandering en ontbossing?'*

Wetenschappers van 14 vooraanstaande Europese en Zuid-Amerikaanse onderzoeksinstituten hebben een nieuw, ambitieus onderzoeksprogramma gestart, onder de naam 'AMAZALERT', naar de toestand van het Amazonegebied in de komende decennia. Eerdere studies suggereren dat de bossen bij doorgaande klimaatverandering en ontbossing zouden kunnen degraderen tot een soort verarmde savanne. Het doel van AMAZALERT is om na te gaan hoe waarschijnlijk deze voorspelling is, en na te gaan waar en wanneer in de regio dit zou kunnen plaatsvinden.

Het team, geleid door Dr. Bart Kruijt, van het Wageningen Universiteit en Research Centrum (WUR) en Dr. Carlos Nobre, van het Braziliaanse Nationale Ruimte-onderzoeksinstituut (INPE) zal ook een systeem ontwerpen om dergelijke grootschalige verarming van de Amazone-ecosystemen vroegtijdig te onderkennen, en zo mogelijk te voorkomen (een 'Early Warning System'). Daarom zal AMAZALERT ook de impact en effectiviteit van (nationale en internationale) beleidsmaatregelen evalueren die als doel hebben de Amazone te beschermen.

Het AMAZALERT project, voor 4.7 Miljoen Euro gefinancierd door het EU '7<sup>e</sup> kaderprogramma' en nationale financiers, zal van 3 tot 5 oktober een opstartbijeenkomst houden op het hoofdkantoor van het Centrum voor Aardsysteemkunde van INPE, in São José dos Campos, bij Sao Paulo in Brazilië.

#### Achtergrond

Om deze ambitieuze doelen te bereiken, zal het AMAZALERT team allereerst zo veel mogelijk informatie bij elkaar brengen uit eerder onderzoek naar klimaatverandering in de regio, de kwetsbaarheid van de bossen en de watercyclus, ontbossing, en naar de invloed van beleid en reactie van de lokale bevolking op veranderingen in het Amazonegebied. Er zijn bijvoorbeeld heel veel gegevens uit LBA, het 'Large-scale Biosphere-Atmosphere experiment in Amazonia', en in computersimulaties van klimaatverandering die al voor IPCC rapporten uitgevoerd worden.

Echter, computermodellen van het klimaat, vegetatie en de wisselwerkingen daartussen moeten constant verbeterd worden, en goede informatie over de rol van mensen en de maatschappij in het functioneren van de Amazone is er nauwelijks. Waar vooral behoefte aan is, is een beter begrip van de terugkoppelingen ('feedbacks'), bij voorbeeld tussen het veranderende landoppervlak en het klimaat. Een belangrijk doel is een beter begrip van de werking en belang van de 'recycling' van regenwater via de bossen. Als deze recycling zou veranderen, bijvoorbeeld door grootschalig verlies van bossen, dan zou vergaande achteruitgang van het Amazone-ecosysteem kunnen volgen.

AMAZALERT zal daarnaast verhelderen wat de rol is van het afbranden van bos, en hoe de bevolking, de landbouw en regeringen gaan reageren op veranderingen in het regionale klimaat en milieu. Het onderzoeksteam zal daartoe 'stakeholders' van instellingen en regeringen uit de regio direct bij het onderzoek betrekken, om zo hun visie in de modellen mee te nemen, en om te adviseren bij het ontwikkelen van het 'Early Warning' systeem.

Over 3 jaar verwacht het project het 'gereedschap' voor beleidsmakers voor het ontwerpen en beoordelen van beslissingen over de toekomst van de Amazone sterk verbeterd te hebben, inclusief manieren om drastische, wellicht irreversibele veranderingen in de ecosystemen te voorkomen.

**Web site:** [www.eu-amazalert.org](http://www.eu-amazalert.org)

**Keywords:** Amazone, regenwoud, klimaatverandering, milieu, klimaatmodellen, vegetatiemodellen, adaptatie, early warning, waarschuwingssysteem

**Tijd en plaats:** 3-5 oktober 2011, Opstartbijeenkomst São José dos Campos, SP, Brazilië; projectduur 2011-2014, in Brazilië, Bolivia, Colombia, Peru, Europa

#### Contact:

Dr. Bart Kruijt, Wageningen University and Research centre, Wageningen, Netherlands. Email: [bart.kruijt@wur.nl](mailto:bart.kruijt@wur.nl);  
phone: +31317486440; +31628654371  
Dr. Carlos Nobre, INPE, Sao Jose dos Campos, SP, Brazil : [carlos.nobre@inpe.br](mailto:carlos.nobre@inpe.br)

**Deelnemende instituten:** WUR (NL), INPE (BR), Met Office (UK), LSCE (FR), Ghent University (BE), EMBRAPA (BR), PIK (DE), VU Amsterdam (NL), Joanneum Research (AU), University Leeds (UK), University Edinburgh (UK), FAN (BO), Universidad Nacional (CO), USP (BR)

## **Rol van de nederlandstalige deelnemers:**

*Wageningen Universiteit en Researchcentrum – ALTERNIA* is co-ordinator van het gehele project. Dat betekent dat Bart Kruijt van ALTERNIA, samen met de Braziliaanse counterpart INPE, het onderzoek in de 14 instituten stuurt en verantwoordelijk is voor het uiteindelijke ontwerp van een Early Warning systeem en beleidsadviezen. Daarnaast gaat ALTERNIA zelf onderzoek doen naar de temperatuur- en droogtegevoeligheid van de bossen, waarvoor nieuwe gegevens worden verzameld in de regenwouden van Oost-Amazonia, die nodig zijn voor de computermodellen. Ook gaan de onderzoekers bestuderen wat de effecten zullen zijn van ontbossing en klimaatverandering op de waterkringloop en de werking van stuwdammen in het gebied, terwijl weer andere ALTERNIA onderzoekers samen met stakeholders in de regio en in Europe scenario's gaan ontwikkelen voor de ontbossingen en sociaal-economische ontwikkeling van het gebied.

De *afdeling Aardwetenschappen van de VU Amsterdam* zal onderzoek doen naar de mogelijkheid dat het Amazone oerwoud door ontbossing zelf niet meer in staat is voldoende water te produceren voor het ontstaan van regen. De mogelijkheid ontstaat dan dat het gebied zich abrupt tot een savanne of woestijn ontwikkelt. Met modellen proberen de onderzoekers te achterhalen hoe dat proces in elkaar steekt en of het mogelijk is aan bepaalde waarnemingen (neerslag, temperatuur) te zien of deze overgang zich echt gaat voor doen.

*Het Laboratorium voor Plantecologie van de Universiteit Gent* zal met zijn expertise rond interacties tussen vegetatie en het klimaat verbeterde computermodellen voor vegetatie maken. Specifiek zullen de Gentse onderzoekers werken aan verbeterde voorspellingen van de effecten van toenemende droogte op de groei van bomen in het Amazonewoud. Bovendien co-ordineert dr. Hans Verbeeck van UGent binnen het AMAZALERT consortium alle onderzoeksactiviteiten rond vegetatiemodellering.